

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

ФАКУЛТЕТ ПО КЛАСИЧЕСКИ И НОВИ ФИЛОЛОГИИ

ЦЕНТЪР ЗА ИЗТОЧНИ ЕЗИЦИ И КУЛТУРИ

КАТЕДРА „КЛАСИЧЕСКИ ИЗТОК“

СПЕЦИАЛНОСТ „ИРАНИСТИКА“

СПЕЦИАЛНОСТ „ИРАНИСТИКА“

БАКАЛАВЪРСКА ПРОГРАМА

СОФИЯ, 2021

Ако се запитаме днес какво е Персия, отговорите ще дотичат сами при нас. И всеки от тях ще бъде верен. Персия не е само персийските килими, нито само персийските котки. Персия е страна на поетите, страна на розите и на славеите, страна на изяществото и на източната мъдрост, страна на поразителните контрасти. Персия е страната, получила в наследство могъщата култура на древните месопотамски цивилизации. Тя е още страна с двадесет и пет вековна държавност, преминала през ада на историята, преживяла страховити нашествия на чуждоземни завоеватели, но устояла и успяла да съхрани самобитния си дух, своята духовна и национална идентичност. Много и различни са белезите на тази идентичност, ще ги открием както в първите две световни религии – зороастризма и манихейството, така и в паметниците на материалната култура, в богатата персийска класическа книжовност, с пълно основание сравнявана по дълбочина и обем с древногръцката литература. Всички тези белези пренасят през необятните пространства на времето чертите на огромната персоезична общност и съхраняват за поколенията душевността и гения на етноса, който ги е сътворил.

Ако се запитаме днес какво е персийският език, отговорите не ще дотичат сами при нас. Ще трябва да ги потърсим. За да разберем, че днес персийският език се говори в 29 държави по света и на него общуват над 200 милиона души. Персийският език е признат за втория класически език на планетата след гръцкия. Латинският и санскрит се нареждат на трето и четвърто място. Персийският език е с един век по-древен от латинския и с дванадесет века от английския. От гледна точка на притежанието на пословици и поговорки персийският език е сред първите три в света. Според лексикалното си многообразие той е един от най-богатите и обемни езици на земята. Коего се онагледява красноречиво от 18-томния енциклопедичен речник на Али Акбар Деххода, както и от 6-томния енциклопедичен речник на Мохаммад Моин. Персийският език има възможност да произведе над 200 милиона думи и в това отношение дели първото и второто място в света. А сред десетте най-предпочитани поети на планетата петима са персоговорящи. В интернет пространството персийският език е тринадесети по употреба.

Поради всичко това Персия, персоезичният свят, персийският език и литература, се изучават в нашата Алма матер – най-старото и най-престижно висше учебно заведение у нас.

ТРИ ДЕСЕТИЛЕТИЯ СПЕЦИАЛНОСТ „ИРАНИСТИКА“

Основаването на специалност „Иранистика“ към Центъра за източни езици и култури (ЦИЕК) при Факултета по класически и нови филологии (ФКНФ) в СУ „Св. Климент Охридски“ има своята дълга и престижна история.

Преподаването на персийски език води началото си у нас от 1959 година, когато в Софийския университет започва изучаването му като факултативна дисциплина в специалност „Тюркология“. След откриването на специалностите „Арабистика“ и „Индология“, тази факултативна дисциплина е включена и в техните учебни планове. През учебната 1991/1992 година се формира „Персийска филология“ като Втора специалност. „Иранистика“ като редовна университетска специалност приема ежегодно студенти от учебната 1993/1994 година.

Днес специалност „Иранистика“ влиза в състава на катедра „Класически Изток“ към Факултета по класически и нови филологии и подготвя специалисти в трите образователни степени – бакалавърска, магистърска и докторска. От учебната 2008/2009 се водят занятия по интердисциплинарната магистърска програма „Индийско и иранско културознание и обществознание“. Обучението в докторантура се осъществява в две направления – литература и

езикознание. Докторска степен в специалността са защитили няколко български и чуждестранни докторанти.

В учебния план на бакалавърската степен на специалността фигурират 37 задължителни и над 40 избираеми дисциплини. Дисциплината *Персийски език* е с хорариум от 14 часа седмично за първите две години на обучение и по 10 часа седмично за вторите две години. Студентите от трети и четвърти курс изучават четири часа седмично кюрдски език като втори ирански език.

Обучението по персийски език се базира изцяло на учебници, чиито автори са преподаватели от специалността – Ивета Златарова, Ангел Орбецов, Людмила Янева. В експериментален период е четвъртият учебник на Иво Панов. Издадени са „Персийско-български речник“ с близо 45 000 думи и двутомен „Българско-персийски речник“ с над 50 000 думи. През 2018 г. излиза от печат първият „Българско-персийски разговорник“ с автори Дарина Банова и Катерина Вълканова – възпитаници на специалност „Иранистика“.

Специалността разполага с кабинет по иранистика, библиотека по иранистика с над 2 000 тома, самостоятелен фонетичен кабинет и отделна учебна аудитория. В електронната библиотека на специалността има близо 30 000 заглавия и над 25 000 фотоса от Иран, Афганистан и Таджикистан.

Днес випускници на специалност „Иранистика“ са повече от 200 дипломирани иранисти, реализиращи своите знания и умения в най-различни сфери на обществения живот. Кадри на специалността работят в Министерството на външните работи, в Министерството на вътрешните работи, в Министерството на отбраната, в Национална агенция „Държавна сигурност“, в сферата на културата, на науката, на туризма и търговията, в чужбина.

Преподавателският екип на бакалавърската програма на специалност „Иранистика“ включва: проф. д-р Иво Панов, гл. ас. д-р Сирма Костадинова, ас. Илияна Божова, ас. Яна Христова, гост-преподавател Алиреза Пурмохаммад, Яшар Абдулселямоглу, д-р Мона Каушик, Илона Великова, Ина Гарова, Петя Гайдарска и Захра Молаиабар. Дългогодишни преподаватели са също Людмила Янева, Ивета Златарова, Недялко Недялков. През годините специализирани курсове и занятия по персийски език провеждат носители на езика и утвърдени имена в сферата на международните отношения като Ангел Орбецов, Голам Хайдар Ягоне, Ирена Ганчева, Махса Нураи, Мортеза Нураи, Николина Кунева, Реза Мехраз, Хаджар Фиюзи, Хади Азади.

За изминалите години научната продукция на преподавателите в специалността надхвърля 50 преводни и над 20 авторски заглавия, четири от които са издадени в ИР Иран. Благодарение на усилията на

преподаватели и випускници на специалността на български език са издадени персийски класически произведения като четиристишията на Омар Хайям (превод Иво Панов), „Голестан“ на Саади Ширази (Хатидже Бербер), „Шах-наме“ на Абулгасем Фердоуси (Иво Панов и Алиреза Пурмохаммад), както и преводи на съвременна иранска литература, сред които: „Директорът на училището“ на Джалал Ал-е Ахмад (Марта Симидчиева), сборникът с повести и новели на Садег Хедаят „Светлина и сянка“ (Людмила Янева), избрани стихове от Нима Юшидж и Малек ош-Шоара Бахар (Николина Кунева и Димитър Милов), от Парвин Етесами (Славена Гергова и Димитър Милов), Сохраб Сепехри (Славена Гергова).

През последните години специалност „Иранистика“ проведе успешно пет международни конференции у нас. През 2021 г. предстои да бъдем домакини на Първата двугодишна международна конференция „Иранистични изследвания“.

Софийският университет има подписани няколко международни договора с ирански университети, благодарение на които наши студенти редовно посещават Иран за културно-опознавателни екскурзии и за различни по продължителност езикови курсове.

Очакваме новите студенти за следващите пътувания!

СПЕЦИАЛНОСТ „ИРАНИСТИКА“

Задължителни дисциплини:

Персийски език, I-VIII част
Увод в общото езикознание
Увод в литературната теория
Езикова култура
История на Персия и Иран
Странознание
Увод в иранското литературознание
Древна персийска литература
Класическа персийска литература
Съвременна персийска литература
Персийска цивилизация (предислямска и ислямска)
Увод в индоиранското езикознание
Теоретичен персийски език – фонетика, лексикология,
морфология, синтаксис
Персийска фразеология
Персийска диалектология
История и историческа граматика на персийския език
Втори ирански език - кюрдски
Иранско обществознание
Иранска дипломатика
Теория на превода

Някои избираеми дисциплини:

Увод в древноиранските езици
Калиграфия
Държавни институции в Ислямска република Иран
Авеста - свещената книга на зороастризма
Митове и митология на източните народи
Традиции и национални празници в Персия и Иран
Изкуства и занаяти на Изтока
Паметници на персийската култура
Масмедии в Ислямска република Иран
Парсийска общност в Индия – традиции и обичаи
Национален епос на иранските народи
Ислямът в Иран
Персийски език чрез електронни медии
Религиозно-мистични учения в Древния Изток
Езиков курс – дари
Социология на източните общества
Техерански диалект
Енигмата Омар Хайям
Поетическо наследство на Хафез Ширази
Литературно-философско наследство на ибн Сина
Ирански мистицизъм и ерфан
ИР Иран в контекста на международните отношения
Служебна и частна кореспонденция

КОНТАКТИ

Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Център за източни езици и култури
бул. „Тодор Александров“ 79
(метростанция „Опълченска“)

Директор на Центъра за източни езици и култури:
проф. д-р Иво Панов
i.panov@uni-sofia.bg

Ръководител на специалност „Иранистика“:
гл. ас. д-р Сирма Костадинова
svkostadin@uni-sofia.bg

Секретар:
Лилия Пашеева
стая 22А (сграда ЦИЕК), тел. 028293783/85, вѓтр. 110
klasicheskiiztok.su@gmail.com

Сайт на специалност „Иранистика“:
<https://iranologybg.wordpress.com/>